

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „БАНКАРСТВО“
ОД ПРОФ. Д-Р ЛЈУПЧО ДАВЧЕВ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1202-111/12 од 241. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 30.10.2023 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Оливера Георгиева-Трајковска**, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;

- **д-р Стеван Габер**, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис „**БАНКАРСТВО**“ од **вонреден проф. д-р Љупчо Давчев**, наменет за студентите на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот со наслов „Банкарство“ од проф. д-р Љупчо Давчев е книга од областа на банкарството и финансиите, кој претставува еден заокружен увид во проблематиката на современото банкарство, со акцент на работењето на банките во развиените финансиски и пазарни структури. Во тој контекст, обработен е широк спектар на различните типови на банки, од централните банки, преку комерцијалните и инвестициските банки и нивните активности во финансискиот и банкарскиот систем. Учебникот е наменет за студенти на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Материјата од областа банкарство студентите ја изучуваат во рамки на повеќе предмети поврзани со областа банкарство, како што се: Банкарство, Пари и банки, Банкарски менаџмент, Инвестициско банкарство, Електронско банкарство, Монетарна економија, Банкарски маркетинг и др. Учебникот е наменет како литература за проучување на предметот Банкарство од страна на студентите на прв циклус студии, од различни студиски години (трети, четврти и петти семестар) на насоките: Финансии, Маркетинг менаџмент, Сметководство и ревизија, Бизнис економија, како и Бизнис информатика при Факултетот за информатика. Во рамки на наставните програми, предметот Банкарство се јавува како задолжителен, со неделен фонд на часови 2+2+2. Воедно, учебникот ќе биде наменет и како дополнителен материјал за студентите кои ги изучуваат останатите наведени сродни предмети, како и студентите од втор циклус на студии. Учебникот со наслов „Банкарство“ претставува заокружена целина и ја синтетизира научната материја поврзана со банкарството, која во основа ги обработува сите клучни делови од областа на банкарството и тоа: улогата на финансискиот систем и банките како главни институции дел од тој систем, еволутивниот развој на банкарството, промените од традиционално до современо банкарство, принципите на банкарско работење, организацијата на банките, банкарскиот капитал, мерење на успехот на банките, основите и постулатите на работење на централните банки, централните

банки во развиените земји, инвестициското банкарство и друго. Рецензентската комисија оценува дека ракописот е во согласност со наставната програма и ја опфаќа наставната материја за студиската програма за која е наменет.

Податоци за обемот на ракописот: Учебникот содржи 150 страници, со табели, графикони, слики, како и студии на случај и практични примери кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа проблематика. Трудот е пишуван во А4 формат, со нормален проред, со употреба на фонт Arial и големина на буквите 11 а маргините на страниците се 2,54 cm: top; left; bottom; right. Цитирањето е во АПА стилот, при што цитатите во текстот се поставени во рамките на речениците и пасусите, со што се олеснува прегледноста на информациите за цитирање или парафразирање, односно авторите и делата кои се консултирани за изготвување на делото. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите во согласност со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Книгата е креирана врз основа на потребата од создавање на учебник кој од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите подобро разбирање на основите на банкарството и начинот на кој банките функционираат во финансискиот свет. Во Република Северна Македонија досега се објавени неколку книги и учебници кои ги поставија темелите во изучувањето на економската наука во високообразовните институции во земјава. Овој труд ќе биде значителен придонес во насока на проширување на можностите на студентите во проучување на теоретските аспекти на банкарството. Банките се центарот на финансиските и економски збиднувања и затоа познавањето на теоретските и практични постулати на банкарството ќе им овозможи на студентите знаење за начинот на организација и функционирање на банките, важноста на постоењето на банките во финансискиот и економскиот свет, ризиците кои ги имаат банките при нивните секојдневни активности, организацијата на работењето на банките и нивната супервизија, функцијата на централните банки и како овие банки функционираат во економски развиените земји и региони итн. Ова дело претставува логична надградба на претходните изданија на авторот. Од оваа причина сметаме дека материјалот обработен во учебникот се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите преостанати субјекти кои имаат интерес за оваа проблематика. Главна цел на овој учебник е да даде преглед на најважните теми од областа банкарството, со опфаќање на актуелни трендови, како во земјата, така и во светот, преку комбинација на теорија и пракса, за најдобро прикажување на можната примена на знаењето од областа на банкарството.

Краток опис на содржината: Образложената материја во учебникот на д-р Љупчо Давчев која носи наслов „Банкарство“ е систематизирана и презентирана во шест глави. Во продолжение следи кратка презентација на одделните тематски единици.

Во првата глава се дадени одговори на следните прашања: што е финансиски систем, каде е местото на банките во сложениот финансиски систем и каква улога вршат, што се тоа депоненти и кредитокорисници. Во оваа глава се дефинираат клучните поими и објаснуваат некои основни принципи на работење на банките.

Во втората глава се прави класификација на различните типови на банки, се анализираат современите банки во пазарните економски услови. Овде се анализира

појавата на нови финансиски инструменти, иновациите на финансиските пазари кои го афектираат работењето на банките, се даваат современите трендови во банкарството и правците и перспективите за развојот во иднината на банкарските институции.

Во третата глава се опишани принципите на банкарско работење и тоа профитабилност, ликвидност и сигурноста. Овие три принципи се детално образложени и анализирани во оваа глава. Исполнувањето и задржувањето на овие принципи е тешко остварливо во современиот свет, особено по светската финансиска криза и последните здравствени и воени кризи.

Во четвртата глава се опфаќа организациската структура на банкарскиот сектор, како и фактори кои влијаеле на промените во банкарската активност. Овде се даваат насоки на промени во функционирањето и организацијата на банките, како и нови модели на организација на банките во САД.

Во петтата глава се анализира централниот банкарскиот систем, каде што се дава и осврт на историскиот развој на централните банки. Во оваа глава се дефинираат и основните функции на централната банка, билансот на централните банки, инструменти за монетарно регулирање итн. Во оваа глава е дадено централното банкарство во развиените земји, и тоа централните банки во САД и Канада, Централното банкарство во Англија, Европската централна банка како централна банка на ЕУ, централното банкарство во Јапонија и Швајцарија итн.

Во шестата глава авторот го опфаќа инвестициското банкарство како нов начин на функционирање на банкарските институции, кои како банки ги имаме повеќе децении во САД. Главата ги опфаќа основните поими врзани за инвестициските банки, како и улогата и значењето на инвестициското банкарство во финансиската индустрија. Овде се анализираат и основните принципи на развој на инвестициското банкарство, факторите за еволуција за овој тип на банки, како и структурата на глобалното инвестициско банкарство.

Делото завршува со значителна и релевантна користена литература, во АПА стил. На крај од учебникот се приложени и биографски податоци за авторот.

Преку ваквиот начин на обработка на проблематиката поврзана со банкарството сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите да ги разберат основните карактеристики на современите банки, начинот на кој тие функционираат во нашата земја и во развиените земји, како и улогата на банките во целокупниот финансиски и економски аспект.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „Банкарство“ од проф. д-р Љупчо Давчев претставува материја која содржи теоретско-методолошка анализа на банкарството. Авторот направил синтеза на научни и стручни аспекти на проблематиката, со цел да ја доближи предметната материја до студентите и останатата целна публика, за да го направи ова знаење подостапно и да ја зголеми веројатноста да биде применето и во практична работа. Учебникот ги доближува како научните сознанија, така и практичната примена на истите, овозможувајќи полесно разбирање и имплементација на принципите, методите и техниките на банкарството.

Со оглед на големото значење што банкарството го има за успешното работење на деловните ентитети и за потребите на сите заинтересирани институции дел од финансискиот и економскиот систем во една земја, сметаме дека ова дело ќе даде придонес во збогатување на материјата која ја обработува и ќе им помогне

како на студентите, така и на пошироката стручна јавност во полесно совладување на оваа значајна проблематика. Учебникот воедно ги исполнува и критериумите за објавување. Од оваа причина, препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на Наставно-научниот совет на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му предложиме учебникот со наслов „Банкарство“ од авторот проф. д-р Љупчо Давчев да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Оливера Георгиева-Трајковска, редовен професор, с.р.

Д-р Стеван Габер, редовен професор, с.р.